

MÄNS
VÅLD MOT
KVINNOR

Timrå 2022

Länsstyrelsen
Västernorrland

De jämställdhetspolitiska delmålen

JÄMN FÖRDELNING
AV MAKT OCH
INFLYTANDE

1.

EKONOMISK
JÄMSTÄLLDHET

2.

JÄMSTÄLLD
UTBILDNING

3.

JÄMN FÖRDELNING AV
DET OBETALDA HEM-
OCH
OMSORGSARBETET

4.

JÄMSTÄLLD
HÄLSA

5.

MÄNS VÅLD MOT
KVINNOR SKA
UPPHÖRA

6.

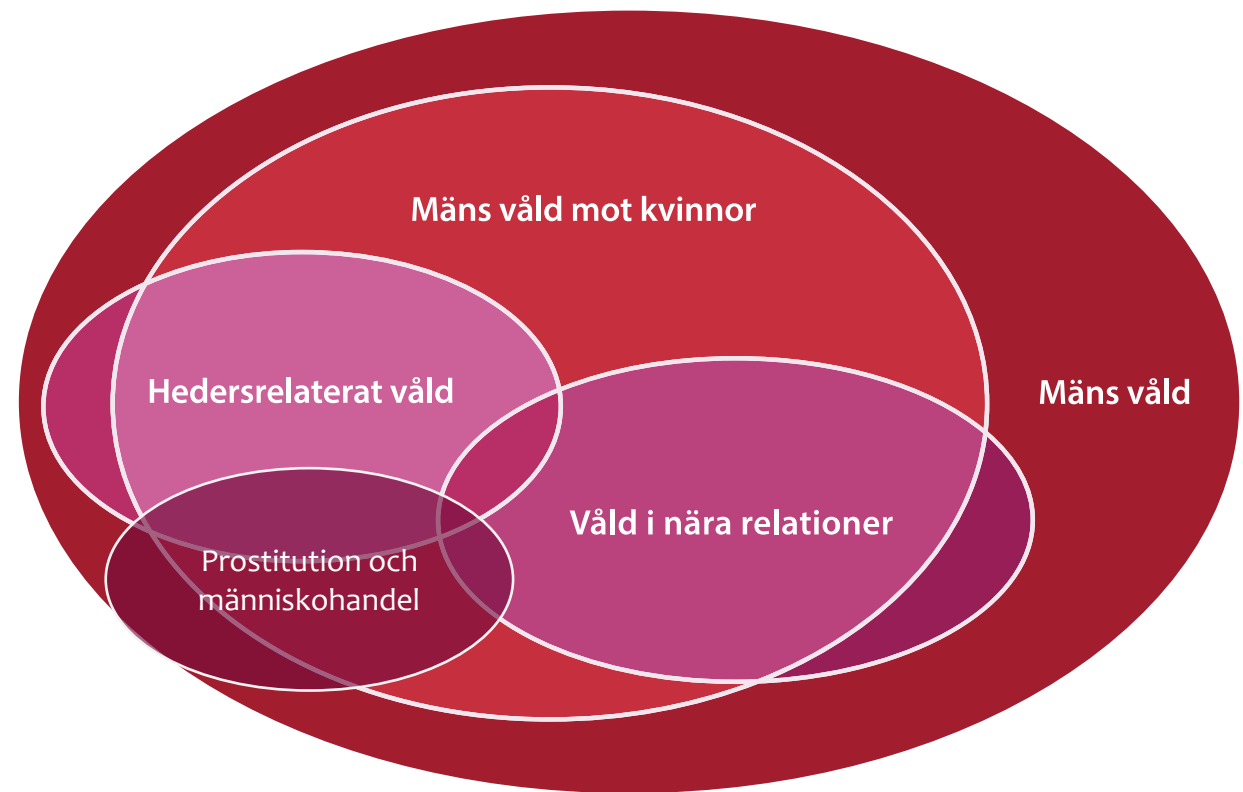
6:e jämställdhetspolitiska delmålet

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Vad innebär begreppet mäns våld mot kvinnor?

- Alla former av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld och hot om våld mot kvinnor och flickor (oberoende av relation till den som utövar våldet)
- Hedersrelaterat våld och förtryck med skiftande uttryck såsom barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av kvinnor och flickor
- Prostitution och människohandel för sexuella ändamål
- Kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen i reklam, medier och pornografi i syfte att reproducera föreställningar och kvinnors underordning
- Motverka mäns och pojkars samt hbtq-personers utsatthet för våld respektive kvinnors och flickors samt hbtq-personers utövande av våld.

Utdrag ur
Makt, mål och myndighet
– feministisk politik för
en jämställd framtid
Skr. 2016/17:10

Hedersrelaterat
våld?

Bild: www.operationkvinnofrid.se

Hedersrelaterat våld och förtryck, vad innebär det?

- I familjer med *hedersnormer* handlar det främst om att skydda familjens anseende
- Heder är *könskodad* efter en patriarkal struktur där fadern är familjens överhuvud, och döttrar befinner sig på botten av hierarkin
- *Kontroll* av flickor/kvinnor – pojkar / mäns överordning
- Förlorad heder kan få *konsekvenser* och därför måste strikta levnadsregler och ramar efterföljas
- Ramarna upprätthålls med *hot eller våld* som ofta cementeras i tvångsgifte

Hederskulturens logik och värdegrund

Hederskultur – ett system av beroenderelationer och makt!

MÄNS MAKT ÖVER KVINNOR

Män bestämmer över män

Äldre kvinnor bestämmer
över yngre kvinnor

Flickan

Hederns våld & förtryck i sitt uttryck

Strider mot principen om alla människors lika värde, personlig frihet & värdighet!

Kontroll / begränsningar / våld

- Förebygger skamlöshet, bl.a. genom tvångs/barnäktenskap
- Konstant överhängande hot om våld
- Våld – även dödligt våld

Oskuldsideal / kyskhet – centralt!

- Oskuldstest
- Mödomshinneoperationer
- Traditioner / Könnssegregering
- Könsstympning

Heder är svår att upprätthålla, men mycket lätt att förlora!

Illustration: Emma Hanquist

Illustration: samverkanmotvald.se

Illustration: www.umo.se

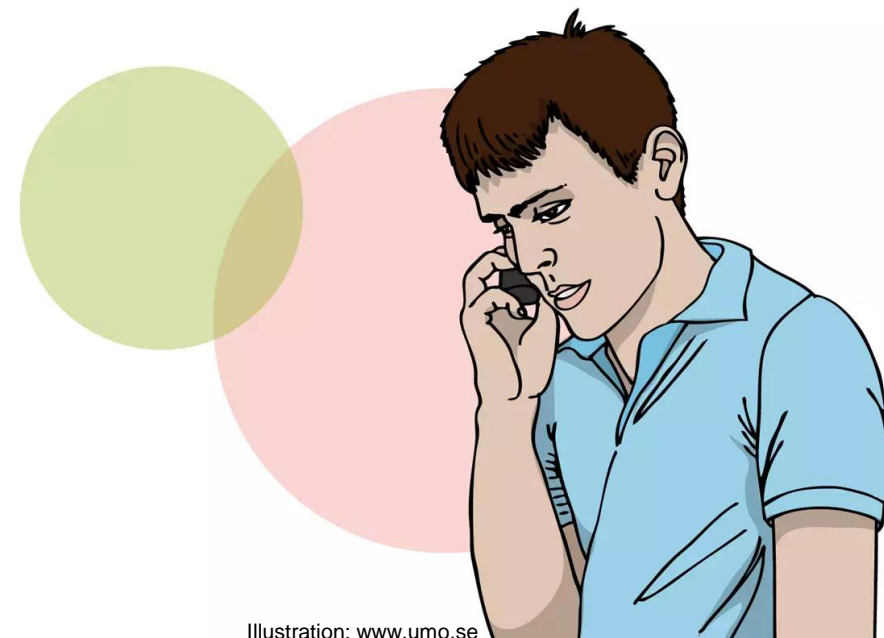

Illustration: www.umo.se

Hedersrelaterat våld

Våld i nära relation (mäns våld mot kvinnor)

Kollektivbaserat

Vanligt med **flera** gärningspersoner

Individbaserat

Vanligtvis **en** gärningsman/person

Sanktionerat

Brottet ofta sanktionerat av familj/släkt eller liknande grupp

Fördömt

Brottet ofta fördömt av familj/släkt eller liknande grupp

Planerat

Vanligt att brottet planerats under lång tid

Oplanerat

Sker ofta oplanerat

Våld i nära relation?

Kvinnors respektive mäns utsatthet?

1. Var femte kvinna och var tjugonde man hade någon gång i sitt liv utsatts för allvarligt sexuellt våld.
2. 14 procent av kvinnorna och 5 procent av männen hade som vuxna utsatts för fysiskt våld eller hot om fysiskt våld av en aktuell eller tidigare partner.
3. 20 procent av kvinnorna och 8 procent av männen hade som vuxna utsatts för upprepat och systematiskt psykiskt våld av en aktuell eller tidigare partner.
4. De som utsatts för allvarligt våld uppgav i betydligt högre utsträckning än andra symtom på depression, riskbruk av alkohol och självskadebeteende någon gång i livet.
5. Kroppsliga symtom som till exempel huvudvärk, smärta i axlar eller nacke, yrsel eller återkommande tarmbesvär var vanligare bland dem som utsatts för sexuellt våld jämfört med dem som inte utsatts

Våld och hälsa – En befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa, Nationellt centrum för kvinnofrid, 2014.

- WHO (Världshälsoorganisationen) klassar mäns våld mot kvinnor som en av de främsta globala hälsofarorna för kvinnor och flickor.
- Det är kvinnor som i högre grad utsätts för det grova fysiska våldet som kräver sjukhusvård.
- Det är främst kvinnor som utsätts för sexuellt våld.
- Det är betydligt fler kvinnor som dödas av sin partner.

WHO, NCK, Brå

Våld mot ett funktionshinder

Får inte den omsorg och hjälp
som behövs med tanke på sitt
funktionshinder

Eftervåld

Förövaren använder barnen,
hämndporr, hot
stalking och digitalt våld,
ekonomiskt eftervåld,
talar illa om den utsatta/försöker förstöra.

Fysiskt våld

Knuffar, slag, sparkar,
strypgrepp, slita , dra i
håret

Sexuellt våld

Tvingas till sexuella handlingar
mot sin vilja, att titta på
sexuella handlingar mot sin
vilja

Våldets uttryck

Latent våld

Kroppsspråk,/kroppshållning
som signalerar aggressivitet

Försummelse

Medvetet medicinera fel,
bristande hygien, lämnas utan
hjälp och tillsyn periodvis

Psykiskt våld

Kränkningar, kontroll
förnedring, isolering, hot
om våld. Hot om att skada
husdjur

Ekonomiskt våld

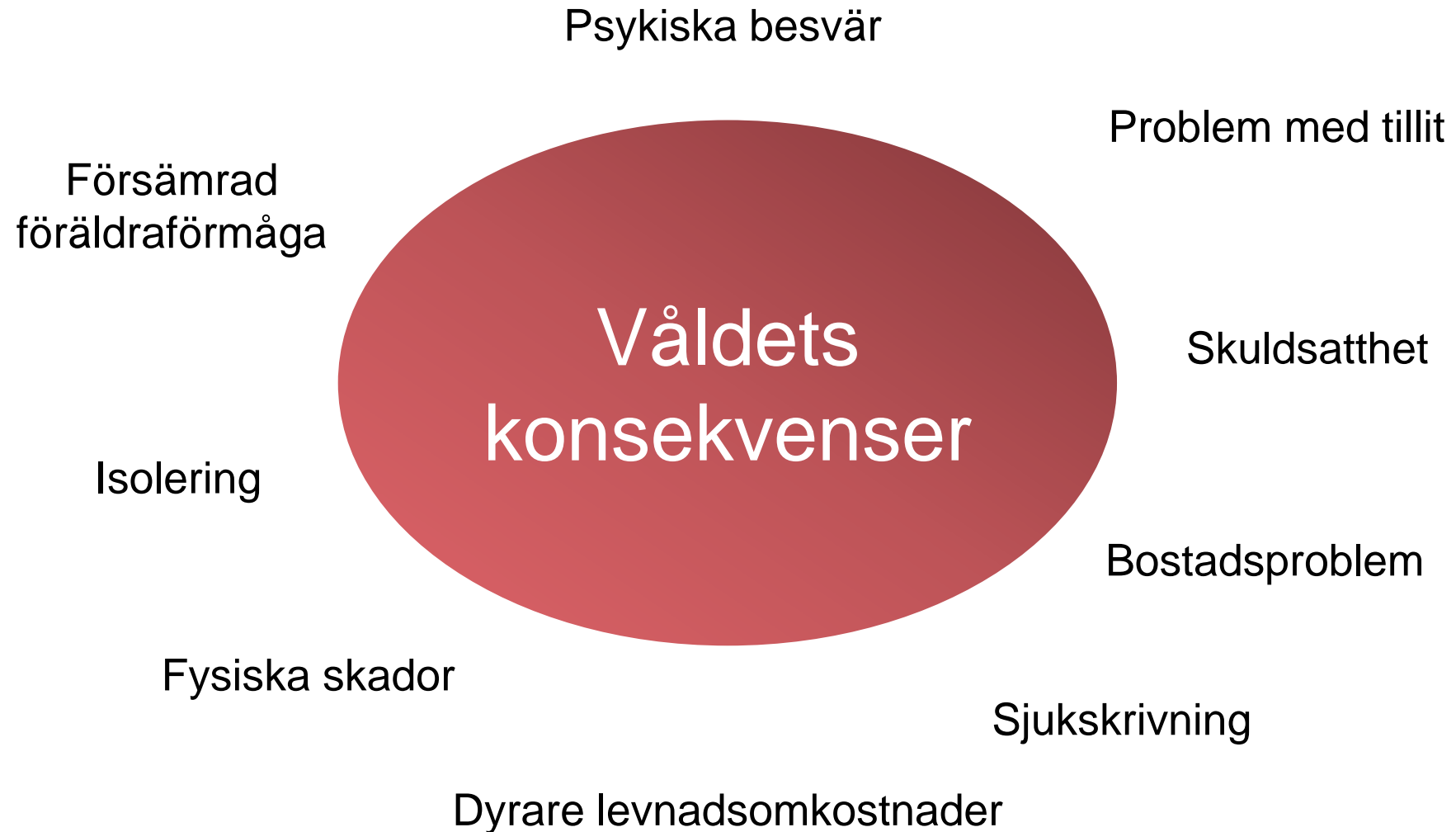
Stöld, vägras insyn i
ekonomin, tvinga till
ekonomiska olagligheter,
skriva under papper

Materiellt våld

Förstörda ägodelar,
sönderklippta kläder, hål i
dörrar och väggar

Separationsvåld

Syfte att tvinga hålla kvar
eller komma tillbaka

Prostitution och människohandel?

Människohandel förekommer i många former (för sexuella ändamål, arbetskraft, utsatt belägenhet (tiggeri, tvångsäktenskap) krigsföring och organdonation) och flickor, kvinnor, pojkar och män utsätts på olika sätt för den här brottsligheten i Sverige.

Jämställdhetsmyndigheten

Prostitution är ett uttryck för ojämlikhet mellan människor där köparen tar sig rätten att utnyttja en annan människas kropp som en vara.

*Betänkande av Utredningen om utvärdering av
förbudet mot köp av sexuell tjänst
SOU 2010:49*

- Ett demokratiskt samhälle där alla människors lika värde gäller är inte förenligt med att någon tar sig rätten att köpa en annan människas kropp – oavsett om det sker ”sk frivilligt”

Samverkan – rättsväsende och kommun, socialtjänst:

Två sammanhängande processer:

1. rättsvårdande/brottsbekämpande – motverka efterfrågan
 2. stöd och skydd - till de utsatta
- Regionskoordinatorer för arbetet mot prostitution och människohandel - Hela region nord regionen

Sexuell exploatering (prostitution och människohandel)

År 2021 har de kvinnor som regionkoordinatorerna identifierat i stor omfattning utnyttjats för sexuella ändamål, medan männen främst utnyttjats som arbetskraft. Variationerna i exploateringsform är större i de ärenden där barn exploaterats. Flickor har främst utnyttjats i tiggeri, tvångsäktenskap eller flera former av exploatering samtidigt, så kallad multipel exploatering. Pojkar har bland annat utnyttjats för kriminella ändamål och genom multipel exploatering. Den största gruppen pojkar utgörs dock av fall där exploateringsformen varit okänd.

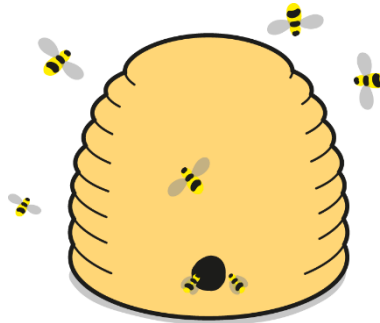
Regionskoordinatorernas nationella återsrapportering 2021.

- Utsatta som är inresta – behöver stöd/skydd initialt, brottsprocess, återvändande.
- Utsatta svenska kvinnor, flickor och pojkar, män – stöd skydd kort och långsiktigt.
- Unga flickor/pojkar – framförallt behöver vi uppmärksamma deras utsatthet, och anpassat stöd utifrån deras individuella problematik.

Summering/Reflektioner/Frågor?

Överensstämmer beskrivningarna av våld med din bild av mäns våld mot kvinnor?

- Fundera 2 och 2 kring detta.

- Vilka delar tycker du att ni behöver satsa särskilt eller mer på?

Regional samverkan:

Nationella strategier: Jämställdhet, mäns våld mot kvinnor

Regional jämställdhetsstrategi: Mål 1 – 6
- Ett jämställt Västernorrland fritt från våld

Handlingsplan för mål 6:
Mäns våld mot kvinnor/våld i nära relation

Stöd i arbetet
Regionalt resurs- och kompetenscentrum

Stöd i arbetet
Regionalt resurs- och kompetenscentrum

Projektverksamhet idag – finansiering via länsstyrelsen Östergötland med fokus mot hedersrelaterat våld och förtryck

- **Resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck i Västernorrland**

Resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck

Övergripande syfte:

- Erbjudas stöd och rådgivning till den utsatta målgruppen.
- Erbjudas stöd till yrkesverksamma som möter den utsatta målgruppen. Detta i form av konsultation, vägledning och kompetenshöjande insatser
- Verka för att synliggöra, uppmärksamma och beakta behovet hos målgruppen i alla relevanta sammanhang, samt påtala brister och lyfta goda exempel.

Målsättning:

- Att det finns samlad spetskompetens kring hedersrelaterat våld och förtryck samt att kompetensutveckling erbjuds löpande till länet.
- Att yrkesverksamma kan erhålla stöd via bland annat samråd, riskbedömningar och konsultation.
- Att målgruppen erbjuds initialt stöd och rådgivning.
- Att det finns en samordnarfunktion.

Resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck

- Projekt som sker via Kommunförbundet Västernorrland – medel beviljade idag tom 2023-09-30. Eventuellt möjligt att förlänga projektet en bit in på 2024.

Läget idag:

- Styrgrupp, referensgrupp och arbetsgrupp.
- Behovsanalys sammanställs gällande målgruppens, yrkesverksammas och organisationernas behov
- Planering att inför årsskiftet kunna ha en bild av hur den långsiktiga driften av Resurscentrum ska kunna se ut.
- Webbstruktur för verksamheten.

Övrigt:

- Kompetensutveckling erbjuds till länets medarbetare
- Arbete för att synliggöra målgruppen

Handlingsplan för mål 6: Mäns våld mot kvinnor/våld i nära relation

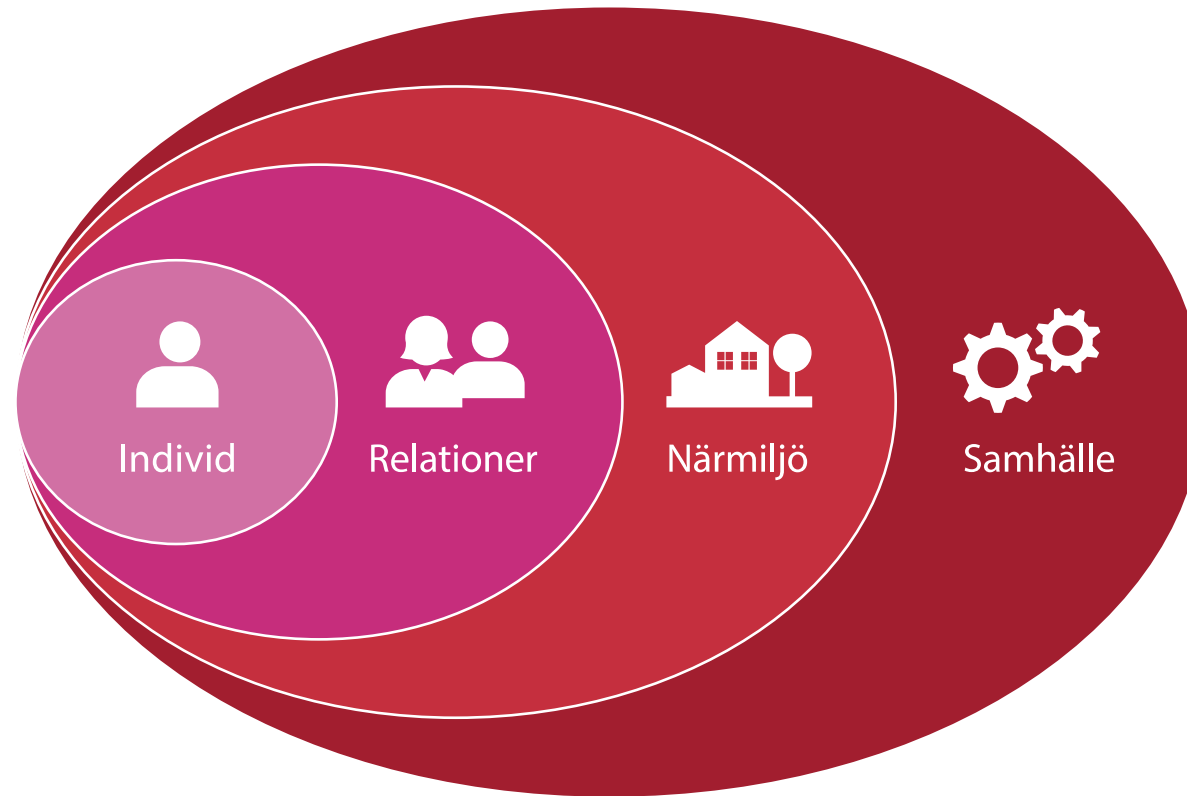
En del för att förverkliga regeringens åtgärdsprogram och den nationella strategin för att motverka mäns våld mot kvinnor

- Utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld.
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.
- Effektivare brottsbekämpning.
- Förbättrad kunskap och metodutveckling.

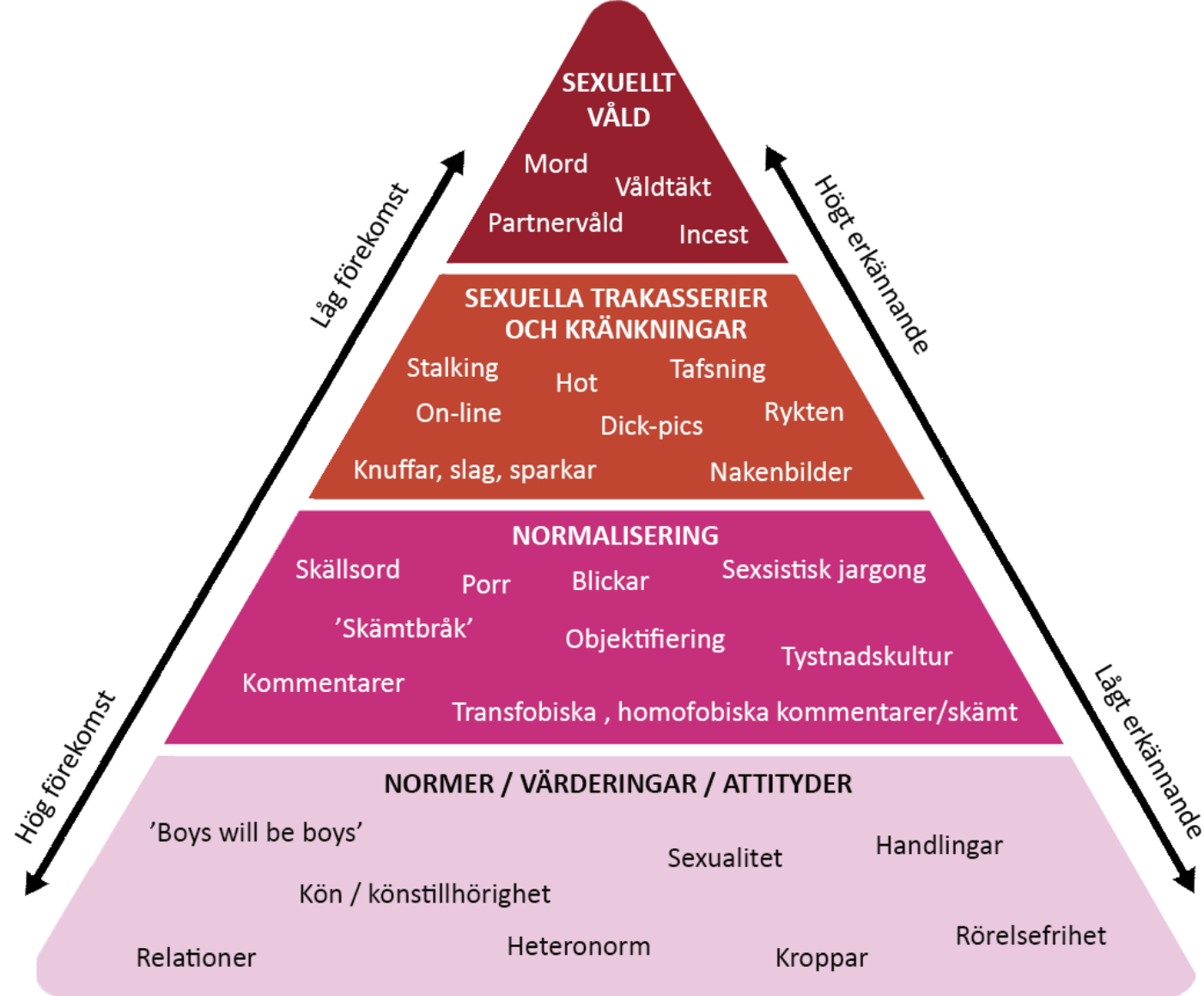

Mål 1.

Utökad och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld:

Socioekologisk modell, WHO - Krug, Etienne G och World Health Organization, red World Report om Violence and Health.

Våldspyramiden, översatt och inspirerad av Kelly L. 1987. *The Continuum of Sexual Violence. I: Hanmer J., Maynard M. (eds) Women, Violence and Social Control*, samt *Pyramid of Sexual Violence, 2022. Developed by anti-sexual violence educators. University of Alberta, Sexual Assault Centre.*

Kommunens ansvar enligt handlingsplanen - skolan

- Inom arbetet som rör barn och unga ska de mänskliga rättigheterna främjas och alla former av kränkande behandling motverkas.
- Det förebyggande arbetet ska motverka destruktiva maskulinitetsnormer och utsatthet för våld.
- Upptäcka och identifiera barn som kan vara utsatt för våld eller upplever våld.
- Upptäcka och identifiera vuxna som kan vara utsatt för våld.
- Informera den våldsutsatta om vilken hjälp till skydd och stöd som finns att få och stödja i att ta kontakt med andra myndigheter och organisationer.
- Anmäla enligt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen barn som utsätts för våld/upplever våld eller riskerar att utsättas för våld/upplever våld.

Kommunens ansvar enligt handlingsplanen - socialtjänsten

I arbetet med våldsutsatta vuxna och barn samt utövare av våld:

- Inleda utredning enligt 11 kap. 1 §SoL.
- Särskilt beakta barnens behov av skydd och stöd.
- Bedöma och tillgodose våldsutsattas behov av omedelbart samt långsiktigt behov av skydd och stöd samt bedöma risk för upprepat och fortsatt våld.
- Informera den våldsutsatta om vilken hjälp till skydd och stöd som finns att få och stödja i att ta kontakt med andra myndigheter och organisationer.

I arbetet med våldsutsatta vuxna och barn samt utövare av våld:

- Stödja våldsutsatta i, och samordna, kontakter med andra myndigheter.
- Garantera att skyddade personuppgifter hemlighålls.
- Vid behov erbjuda stöd till utövare av våld.
- Ge information och avlastning till anhöriga.
- Samordna arbetet med andra myndigheter.
- Arbeta i enlighet med SOSFS 2014/4 (from 1 nov 2022 HSLF-FS 2022:39)

Planerade åtgärder i handlingsplanen 2022-2024 - särskilt för kommuner

Mål 1 Utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld

- Normkritiskt arbete i skolan, på arbetsplatsen där frågor om jämställdhet, HBTQI mm ingår.
- Våldsförebyggande insatser exempelvis med hjälp av handboken *Inget att vänta på* samt öka mäns och pojkars delaktighet.
-
- Ökad trygghet i samhället, trygghetsvandringar och arbete för tryggare festivaler.
- föräldraskapsstödet inkl. MVK

Planerade åtgärder i handlingsplanen 2022-2024 - särskilt för kommuner

Mål 1 Utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld

- Normkritiskt arbete i skolan, på arbetsplatsen där frågor om jämställdhet, HBTQI mm ingår.
- Våldsförebyggande insatser exempelvis med hjälp av handboken *Inget att vänta på* samt ökad delaktighet från män och pojkar.
- Ökad trygghet i samhället, trygghetsvandringar och arbete för tryggare festivaler.
- föräldraskapsstödet inkl. MVK

Mål 2 Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.

- att rutiner finns för att uppmärksamma våldsutsatta samt rutiner för att hantera/åtgärda svaret
- Barnrättsperspektiv ex VBU
- Bra bemötande, behovsanpassat stöd och skydd + insatser till utövare
- God samverkan intern + externt OBS - Västernorrland mot våld

Planerade åtgärder i handlingsplanen 2022-2024 - särskilt för kommuner

Mål 1 Utökad och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld

- Normkritiskt arbete i skolan, på arbetsplatsen där frågor om jämställdhet, HBTQI mm ingår.
- Våldsförebyggande insatser exempelvis med hjälp av handboken *Inget att vänta på* samt ökad delaktighet från män och pojkar.
- Ökad trygghet i samhället, trygghetsvandringar och arbete för tryggare festivaler.
- föräldraskapsstödet inkl. MVK

Mål 2 Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn

- att rutiner finns för att uppmärksamma våldsutsatta samt rutiner för att hantera/åtgärda svaret
- Barnrättsperspektiv ex VBU
- Bra bemötande, behovsanpassat stöd och skydd + insatser till utövare
- God samverkan intern + externt OBS - Västernorrland mot våld

Mål 3 Effektivare brottsbekämpning

- samverka kring brottsbekämpningen av mäns våld mot kvinnor (VINR, PoM, HRV) i enlighet med insatskedjan och samverkansstrukturen Västernorrland mot våld.
- hitta en samverkan som kan ske i överensstämmelse med sekretess-lagstiftningen.

Planerade åtgärder i handlingsplanen 2022-2024 - särskilt för kommuner

Mål 1:

- Normkritiskt arbete i skolan, på arbetsplatsen där frågor om jämställdhet, HBTQI mm ingår.
- Våldsförebyggande insatser exempelvis med hjälp av handboken Inget att vänta på samt ökad delaktighet från män och pojkar.
- Ökad trygghet i samhället, trygghetsvandringar och arbete för tryggare festivaler.
- föräldraskapsstödet inkl. MVK

Mål 2 Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn

- att rutiner finns för att uppmärksamma våldsutsatta samt rutiner för att hantera/åtgärda svaret
- Barnrättsperspektiv ex VBU
- Bra bemötande, behovsanpassat stöd och skydd + insatser till utövare
- God samverkan intern + externt OBS - Västernorrland mot våld

Mål 3 Effektivare brottsbekämpning

- samverka kring brottsbekämpningen av mäns våld mot kvinnor (VINR, PoM, HRV) i enlighet med insatskedjan och samverkansstrukturen Västernorrland mot våld.
- hitta en samverkan som kan ske i överensstämmelse med sekretess-lagstiftningen.

Mål 4 Förbättrad kunskap och metodutveckling.

- att all personal genomgår befintliga webbkurser om mäns våld mot kvinnor.
- att kompetensplaner tas fram för att garantera verksamheternas grundläggande och specialiserade kunskap om mäns våld mot kvinnor.
- att det finns ett internt och externt kunskapsutbyte och samverkan kring ärendehantering.
- att insatser på individ- och gruppnivå systematisk följs upp.

Uppföljning av handlingsplanen – Timrå

1. Förebyggande?

- Trygghetsvandringar, huskurage, info inom SO, arbete utifrån *Inget att vänta på* har initierats.

2. Upptäcka och erbjuda skydd och stöd?

- Alla har gått barnafridsutbildning inom BoF
- Utbildning inom VINR, FREDA.
- Rutin avs screening inom IFO - FREDA kortfrågor om jakande svar.
- Trappan, krisstöd/efter barnförhör

3. Effektivare brottsbekämpning?

- Rutiner kopplat till polisanmälan
- Bra samverkan med rättsväsende kring Barnahus samt med vuxenstöd.
- Brottsofferstöd erbjuds, stödet till unga som utsatts på nätet har stärkts.

4. Metod och kompetensutveckling

- Ett mer strukturerat sätt erbjudit stöd till våldsutövare utifrån ny lagstiftning i juli 2021.
- Rutiner och interna samråd i familjer
- Startat en våldsgrupp (sprida kunskap, lagstiftning mm)
- Rutin för samverkan skolan - socialtjänst bland annat utifrån anmälningsplikten.
- Utvecklat arbetet med att statistik i ärenden där det förekommit våld.

Summering/Reflektioner...

Hur kan ni arbeta med detta?

Internt?

- Arbetsgivarperspektivet
- Hur uppmärksamma
 - Metod och kompetensutveckling
 - Samverkan

Externt?

- Förebyggande
- Upptäcka, ge skydd och stöd
- Brottsbekämpning
 - Samverkan

Tips på utvecklingsarbete/aktuellt metod- och kompetensstöd:

Lämna

Du har rätt till ett liv utan våld. Alla kvinnor, män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och förutsättningar till kroppslig integritet.

Sluta

Det är du som utövare som är ansvarig för att våldet ska upphöra. Det finns hjälp att få för att förändra ditt beteende.

Hjälpa

Du som närstående har en viktig roll när det gäller att bidra till att våldet upphör. Att våga ställa frågan kan rädda liv.

Stöd i att skapa
förändring och
utveckla
våldsförebyggande
arbete

Aktuellt

Om NCK

Forskning och utredning

Kvinnofridslinjen

Utbildning

Kunskapsbanken

Kontakta NCK

Webbkurs om våld

Utbildningar att söka

Till pressrummet

EXPERTCENTRUM FÖR KVINNOFRID

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet har regeringens uppdrag att höja kunskapen nationellt om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer.

FÖR KOMMUNERNA

Webbstöd för kommuner är ett verktyg för kommunernas arbete med våldsutsatta.

nck.uu.se/kunskapsbanken/webbstod-for-kommuner/

FÖR VÅRDEN

Webbstöd för vården riktar sig till personal inom hälso- och sjukvård och tandvård.

Länstyrelsen
Västernorrland

IN ENGLISH

En introduktionskurs om MÄNS VÅLD MOT KVINNOR OCH VÅLD I NÄRA RELATIONER

Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt och utbrett samhällsproblem såväl globalt som i Sverige. Att ha kunskaper om våldet är viktigt för att kunna ge våldsutsatta ett bra bemötande och för att kunna arbeta förebyggande och förändra attityder i samhället. I den här kursen får du en introduktion till ämnet mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

LOGGA IN

SKAPA KONTO

Läs mer om [uppdateringar](#) som gjorts i kursen.

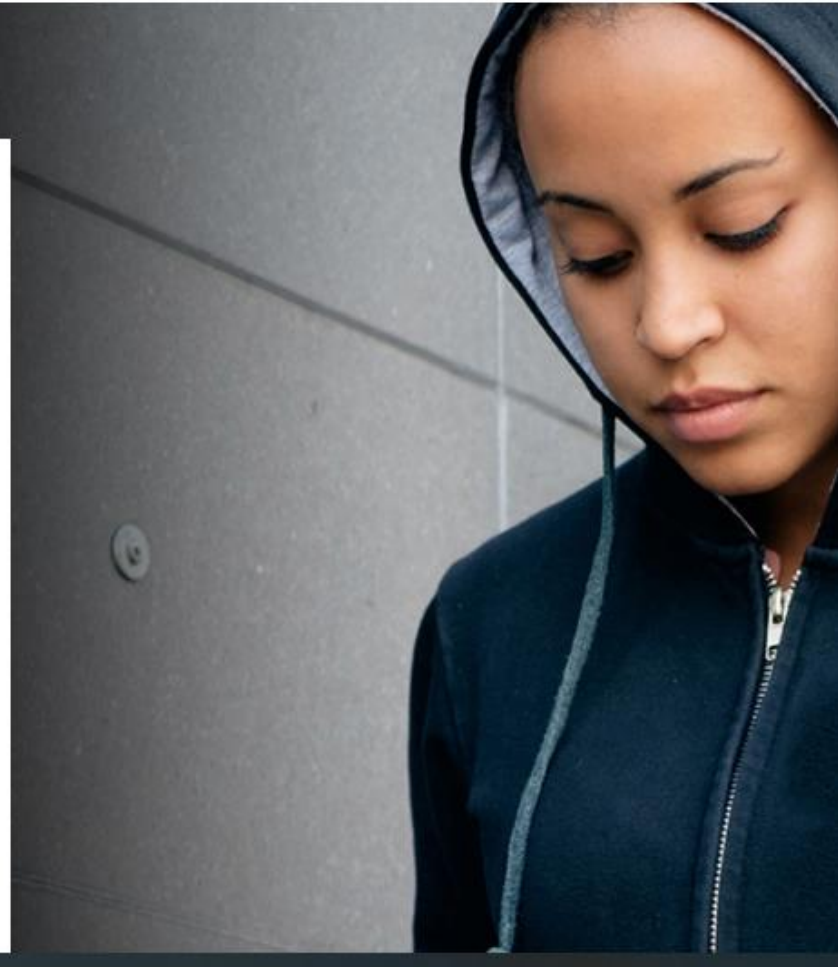

Webbkurs heder

Välkommen till en kurs om hedersrelaterat våld och förtryck. Webbkursen är framtagen av Länsstyrelsen i Stockholms län i samverkan med Origo, länets myndighetsgemensamma resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck, Länsstyrelsen Östergötland och Södertälje kommun.

Syftet med webbkursen är att ge kommuner, stadsdelar och enskilda verksamheter ett verktyg för att erhålla och underhålla en grundkompetens om hedersrelaterat våld och förtryck.

Kursen är kostnadsfri att använda och vänder sig i första hand till personal inom socialtjänsten, skolan och förskolan, men den kan också användas av yrkesverksamma inom vård, omsorg, och rättsväsende samt ideella aktörer.

JÄMSTÄLLDHETS MYNDIGHETEN

MÄNS
VÅLD
MOT
KVINNOR

Om oss Yrkesverksamma Insatser & events Nyheter Publikationer

Misstänker du människohandel?

020 390 000

Är du yrkesverksam eller arbetar ideellt och behöver råd och vägledning i ärenden? Vi ger operativt metodstöd till alla kommuner, myndigheter och frivilligorganisationer i ärenden som rör prostitution och alla former av människohandel.

STÖD TILL YRKESVERKSAMMA

UTBILDNING

Sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel - introduktionkurs för yrkesverksamma

Länstyrelsen förebygger och bekämpar mäns våld mot kvinnor

Länsstyrelsen
Västernorrland

Basprogram om våld mot barn

Den här utbildningen ger dig kunskap och verktyg för att upptäcka, bemöta och hjälpa barn som varit utsatta för våld eller övergrepp. Dessa barn finns mitt ibland oss och med rätt kunskap kan vi göra skillnad.

Gå utbildningen!

NY WEBBKURS

Nu lanserar vi webbkursen Våld i nära relation
- agera som chef eller kollega.

Våra webbutbildningar >

Tack för er uppmärksamhet!

Hannah Kejerhag Oldenmark, länsstyrelsen Västernorrland
Hannah.kejerhag.oldenmark@lansstyrelsen.se

Våldförebyggande arbete, processtöd mm:

Patrik Gunnarsson, länsstyrelsen Västernorrland
Patrik.gunnarsson@lansstyrelsen.se

Hedersrelaterat våld och förtryck:

Lotta Brännström, Resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck Västernorrland
Lotta.brannstrom@kfvn.se